

Georg Kühlewind Alapítvány

Huszonnegyedik hírlevél

Mostani hírlevelünkben folytatjuk az *Utak és kapuk* című irodalmi műsor közlését. A művek előtt láthatják az eddig és a most közölt művek sorrendjét.

Fenyő Ervin

I. Bevezető köszöntés

1. Jorge Borges: Paracelsus rózsája
2. Pilinszky János: Jelenések
3. Pilinszky János: Akopokrif
4. Pilinszky János: Impromptu
5. Franz Kafka: Közösség

II. Összekötő szöveg

6. Franz Kafka: Éjszaka
7. Franz Kafka: Útrakelés
8. Franz Kafka: A próba
9. Karel Capek: A glória
10. Franz Kafka: Add föl!

*

II. Összekötő szöveg

Az élet elegyéből a vers és a színpad kiemel egy összetevőt, mondjuk a szomorúságot, a sivárságot és tiszta természetben mutatja föl a nézőtér felé: egyik sem, a színpad sem, a nézőtér sem a hétköznapi helyén és idejében él, mert a versben, a képben már a tanú kifaragó mozdulata is hozzácsendül – és a néző, hallgató már a második tanú –: élesebb a fájdalom, sivárabb a sivatag... És mégis kezelhetőbb, ami fáj: mert megnevezett. Egy kissé változtatunk csak a dolgokon, a természetén és az emberieken – a nyelv hangzóit, a kötőszavakat, „mégis”, „noha”, a zene tiszta hangalapanyagát mi emeljük a létbe az előtalált adottságok kis alakításával, a festő, a szobrász, az építész nem másol: ugyan minek tenné? – és máris barátibb, otthonosabb, rokonabb a világ. Az útnak indulás is, a kudarc is. A vándor utiköpenyében máris nem félelmetes az angyal, ahogy megáll Tóbiás ajtaja előtt.

s a magány szelídebb a szívemben
s rokonabb a halál.

A kép: kép, nézőjét neveli.

6. Franz Kafka

AZ ÉJSZAKA

Belesüllyedve az éjbe. Ahogy a fejünket horgasztjuk le olykor, hogy eltöprengjünk, úgy az éjbe süllyedve teljesen. Körös-körül alusznak az emberek. Egy kis színészkedés, ártatlan önámítás, hogy házakban alusznak, biztos ágyban és biztos fedél alatt, kinyújtózva vagy összekuporodva matracukon, kendőkben, takarók alatt, valójában összeverődtek csak, mint hajdan egyszer, és mint később is, kopár vidéken, táboruk a szabadban, megszámlálhatatlan sok ember, egész hadsereg, nép a hideg ég alatt, hideg földön, végigterülve, ahol régebben álltak; fejük a karjukra hajtva, arcuk a földnek, egyenletesen lélegzenek. S te virrasztasz, őrszem vagy, a melletted levő rőzsehalomból kihúzott égő fadarabot lengeted, úgy leled meg a hozzád legközelebbit. Miért virrasztasz? Egynek virrasztania kell, úgy tartják. Egynek ott kell lennie.

Tandori Dezső fordítása

7. Franz Kafka

AZ ÚTRAKELÉS

Megparancsoltam, hozzák elő az istállóból lovamat. A szolga nem értett. Magam mentem az istállóba, megnyergeltem a lovam, nyeregbe szálltam. Távoból trombitahangot hallottam, megkérdeztem a szolgát, mit jelent. Nem tudott semmit, nem hallott semmit. A kapuban feltartóztatott, és megkérdezte: — Hová lovagolsz, uram?

— Nem tudom — mondtam —, csak innen el, csak innen el. Örökké innen el, csak így érkezhetek célomhoz.

— Ismered tehát célodat? — kérdezte.

— Igen — feleltem —, hiszen mondtam: „Innen el”, ez a célom.

— Nem viszel eleséget se magaddal? — kérdezte.

— Nincs rá szükségem — feleltem —, ez az út olyan hosszú, hogy éhen halnék, ha útközben nem kaphatnék valamit. Nem vihetnék annyi eleséget, hogy kitarson. Hiszen, szerencsére, roppant út ez valóban.

Tandori Dezső fordítása

8. Franz Kafka

A PRÓBA

Szolga vagyok, de itt nincs munkám. Félénk vagyok, nem tolakszom előre, sőt még csak a többiekkel egy sorba sem tolakszom, ám ez csak az egyik oka annak, hogy nem foglalkoztatnak, az is lehetséges, hogy semmi köze hozzá, a lényeg mindenesetre az, hogy nem hívnak szolgálatra, holott a többieket hívják, pedig nem törték érte magukat jobban nálam, sőt talán még csak nem is kívánták, hogy hívják őket, holott bennem, legalább néha, nagyon erősen él ez a kívánság.

Fekszem hát priccsemen a cselédszobában, nézem a mennyezet gerendáit, elalszom, felébredek, és már megint alszom. Olykor átmegek a szemközti kocsmába, ahol savanyú sört mérnek, néha már ki is öntöttem egy pohárral, undoromban, de aztán megint iszom belőle. Szeretek ott üldögélni, mert a kis csukott ablak mögül észrevétlenül átnézegethetek házunk ablakaira. Ott persze nem sokat látni, erre az utcára azt hiszem, csak folyosóablakok nyílnak, és még csak nem is az uraság lakásához vezető folyosóé. Meglehet persze, hogy tévedek, valaki egyszer, anélkül, hogy kérdeztem volna, ezt mondta, és a ház homlokzata is olyan benyomást kelt, ami ezt erősíti meg. Csak ritkán nyitják ki az ablakokat, akkor is valamelyik szolgál, azután ki is hajol a párkányon, hogy nézelődjék egy kicsit. Olyan folyosó ez, amelyen nem lephetik meg hirtelen. Egyébként nem ismerem ezeket a szolgálakat, azok, akiket állandóan odafönn foglalkoztatnak, másutt alusznak, nem az én szobámban.

Egyszer a kocsmába belépve láttam, hogy megfigyelőhelyemen már ül egy vendég. Nem mertem odanézni, s már fordultam volna vissza az ajtóban, hogy elmenjek. Am a vendég magához hívott, és kiderült, hogy ő is szolgál, és már láttam is valahol, csak eddig még nem beszéltem vele.

– Miért akarsz elrohanni? Ül le es igyál! Fizetem. – Így tehát leültem. Kérdezett egyet-mást, de nem tudtam felelni, mert még a kérdéseket sem értettem meg. Azt mondtam tehát: – Talán most már megbántad, hogy meghívtál, megyek hát – és fel akartam állni. Ő azonban átnyúlt az asztalon, és visszanyomott: – Maradj – mondta –, próba volt csupán. Aki a kérdésekre nem felel, megállta a próbát.

Tandori Dezső fordítása

9. Karel Čapek

A GLÓRIA

Knotek úr háromnegyed hétkor ébredt legényágyában. No, akkor még egy negyedórát fekhettek, gondolta magában elégedetten, s ebben a pillanatban felmerült benne a tegnapi nap emléke. Szörnyű volt. Igazán nem sok hiányzott ahhoz, hogy a Moldvába ugorjon. De előbb levelet írt volna Polický cégjegyző úrnak, amit az nem tett volna a kirakatba. Bizony, Polický uram, haláláig nem lett volna nyugalma, amiért így megbántott egy ártatlan embert. Itt, a kisasztalnál ült tegnap késő éjszakáig Knotek úr egy ív üres papír fölött, teljesen letörve attól a szégyentől és sérelemtől, amely a bankban érte. Ilyen idióta még nem szolgált nálunk, kiabált Polický úr, na várjon csak, maga Knotek, majd én gondoskodom róla, hogy áthelyezzék máshová, de hogy ott majd mit kezdenek magával, azt csak az istenek tudják. Mert maga a legüggyetlenebb munkaerő, aki az utóbbi ezer évben a kezem alá került... és így tovább. És mindezt, kérem, a többi tisztviselő és a kisasszonyok előtt. Knotek úr vörösen, megsemmisülten állt ott, Polický úr ordított, és a végén Knotek úr lába elé dobta azt a szerencsétlen számlakivonatot. Knotek úr annyira megdöbbsent, hogy még védekezni se tudott. Tudja meg, Polický úr, mondhatta volna, azt a kivonatot nem én csináltam, hanem Šembera kolléga; menjen és ordítson Šembera kollégára, Polický úr, és engem hagyjon békén. Én tizenhét éve dolgozom a banknál, Polický úr, és eddig még nem csináltam nagyobb hibát. De még mielőtt Knotek úr szóhoz jutott volna, Polický úr már becsapta az ajtót, és az irodában kínos csend támadt. Šembera kolléga a papírjai fölé hajolt, hogy ne lehessen látni az arcát, Knotek úr pedig fogta a kalapját, és elment a bankból. Sohase jövök vissza többé, érezte. Vége, és kész. Egész nap az utcákat róttá, elfelejtett ebédelni, és vacsora nélkül

lopózott haza, mint valami tolvaj, hogy megírja búcsúlevelét, aztán véget vessen az egésznek, de Polický úrnak haláláig a lelkén szárad majd egy ártatlan ember élete.

Knotek úr most elgondolkodva pislogott az asztal felé, amelynél a tegnapi éjszakát töltötte. Mit is akart írni tulajdonképpen? Sehogy se jutott eszébe egyetlenegy sem azok közül a méltóságteljes és keserű szavak közül, amelyekkel Polický úr lelkiismeretét meg akarta terhelni. Persze, a végén annyira fázott a kisasztal mellett, és olyan szomorúság jött rá, hogy sírva fakadt önsajnálataiban. Aztán meg az éhségtől gyengült el annyira, hogy bemászott az ágyba, és abban a pillanatban el is aludt, mint a tej... Most kellene megírnom a levelet, gondolta Knotek úr az ágyban, de olyan jól érezte magát a melegben, hogy elhatározta: várok még egy kicsit, az ilyen dolgokat jobb szép nyugodtan átgondolni.

Knotek úr álláig húzta a takarót. Mit is írjak tulajdonképpen? Hát elsősorban talán azt, hogy a kivonatot Šembera kolléga csinálta. De hát ezt nem lehet, borzadt el Knotek úr. Šembera ugyan valóban nagyon ügyetlen ember, de három gyereke van, és beteg a felesége. Még hat hete sincs, hogy belépett a bankba - azonnal repülne! Nagyon sajnálom, kedves Šembera, mondaná Polický úr, de ilyen munkaerőt nem tarthatunk a bankban. Legfeljebb azt írhatnám meg, elmélkedett Knotek úr, hogy nem én csináltam a kivonatot. De akkor meg Polický úr nyomozni kezd a tettes után, és Šembera megint csak repül. Ezt pedig nem szívesen venném magamra. Šembera kollégát valahogy ki kell hagyni a dologból. Csak annyit írok Polický úrnak, hogy igazságtalan volt hozzám, és hogy a lelkiismeretén száradok...

Knotek úr felült az ágyban. Valakinek vigyáznia kellene arra a Šemberára. Én szívesen megtenném. Azt mondanám neki: Nézze, ezt így kell csinálni... vagy tudja mit, inkább majd mindig segíték magának... Igen ám, csak hogy én már nem leszek ott, és Šemberát úgy kiteszik, mint annak a rendje. Buta egy helyzet, elmélkedett tovább Knotek úr a térdét átölelve; tulajdonképpen ott kellene maradnom. De akkor meg kellene bocsátanom Polický úrnak, hogy olyan durva volt hozzám. Miért ne? Igaz, hogy Polický úr egy pukkancs, de nem rosszakarató. Egy perc múlva már nem is tudja, miért dühöngött az elébb. Szigorú, de rend van az osztályán, azt meg kell adni. És Knotek úr csodálkozva vette észre, hogy már nem érzi olyan mélynek a sértést; kellemes, kiegyensúlyozott hangulatba került. No jó, hát akkor megbocsátok Polický úrnak, suttogta maga elé, és megmutatom Šemberának, hogy kell a dolgot csinálni...

Negyed nyolc. Knotek úr kiugrik az ágyból, és a mosdóhoz fut. Borotválkozni már nincs ideje, csak magára hányja a ruhát, és rohan. Leszalad a lépcsőn, és a szíve végtelenül könnyű; bizonyára azért, hogy olyan szépen elrendezte magában a dolgokat; kalapját a kezében tartva siet tovább, és szinte énekelni volna kedve. Most beugrok a kávéházba, gyorsan megiszom a kávémat, belenézek az újságokba, és bemegek a bankba, mintha mi sem történt volna...

Knotek úr most a fejéhez nyúl. Miért néznek rá olyan furcsán az emberek? Talán rosszul tette fel a kalapját. De nem, hisz a kalapja a kezében van. Az úttesten egy taxi jön vele szemben. A sofőr ránéz, aztán úgy elrántja a kormányt, hogy majd felszalad a járdára. Knotek úr megcsóválja a fejét; részben szemrehányóan, részben annak jeléül, hogy nem kell neki taxi. Az az érzése, hogy az emberek megállnak és utána fordulnak. Óvatosan végigtapogatja magát, begombolta-e minden gombját, és nem felejtett-e el nyakkendőt kötni. Nem, hál' istennek minden rendben van, és Knotek úr vidám szívvel lép be a kávéházba.

A pikológyerek kimeresztí a szemét.

– Kávét és újságokat – parancsolja Knotek úr, és leül az asztalához. A pincér hozza a kávét, és elképedve Knotek úr kopasz feje fölé mered. A konyhaajtóban néhány fej jelenik meg, és tátott szájjal bámulja Knotek urat.

Knotek úr nyugtalankodni kezd.

– Mi van? – kérdi a pincértől.

A pincér zavartan köhint.

– Valami van a fején, uram.

Knotek úr ismét a fejéhez nyúl. Semmi. A feje sima és száraz, mint mindig.

– Mi van a fejemen? – horkantja.

– Valami fénykör – dadogja a pincér tétován. – Csak nézem, nézem...

Knotek úr összevonja a szemöldökét. Ezek itt bizonyára tréfát űznek a kopaszságából.

– Menjen a dolgára – mondja élesen, és nekikezd a kávéjának. De a biztonság kedvéért még körülnéz, és megpillantja magát a tükörben: látja a szolid tonzúrát, de uramisten, fölötte valami aranyszínű kör van!... Knotek úr felugrik és közelebb megy a tükörhöz. Az aranyszínű kör vele megy. Knotek úr mind a két kezével odakap, de nem fog semmit. Keze átjárja a fénykört, amely teljesen anyagtalan, csak egy icipicit melegíti az ujjait.

– Mitől tetszett ezt kapni? – kérdi a pincér együttérzéssel.

– Nem tudom – feleli tanácstalanul Knotek úr, és hirtelen pánik fogja el. Hiszen így nem mehet be a bankba! Mit mondana Polický úr! Ezt hagyja otthon, maga Knotek! Ilyesmit nem tűrünk a bankban! Mit csináljak, gondolkodott elszörnyedve Knotek úr. Levenni nem lehet, és kalap alá rejteni sem, csak jussak haza valahogy.

– Mondja – fordult a pincérhez –, nincs itt valahol egy esernyő? Azzal takarnám el ezt az... izét.

Ha az ember verőfényes reggel nyitott esernyővel megy végig az utcán, akkor eléggé feltűnő látványt nyújt, de mégse annyira, mint ha glória van a feje körül. Knotek aránylag baj nélkül ért haza, csak a lépcsőházban sikított fel a szomszédék szolgálója, amikor meglátta, és a tele szatyrot is kiejtette a kezéből. Nem csoda; az ilyen dicsfény elég világosan ragyog a sötét lépcsőházban. Knotek úr bezárkózott a szobájába, és a tükörhöz rohant. Igen, az a micsoda ott volt a feje körül, nagyobb volt, mint egy cintányér, és legalább negyven gyertyafénnyel világított. Nem lehetett eloltani. Hiába engedett rá vizet a mosdó csapjából. De a ragyogástól eltekintve semmi bajt se okozott. Hogyan mentsem ki magam a bankban? – gondolkodott Knotek úr kétségbeesetten. Betegyet kell jelentenem. Így csak nem mehetek be. Leszaladt a házmesternéhez, hajszálnyira kinyitotta az ajtót, és bekiabált:

– Legyen szíves, telefonáljon be a bankba, hogy nem tudok bemenni, beteg vagyok. – Szerencsére senkivel se találkozott a lépcsőházban. Otthon megint bezárkózott, és megpróbált

olvasni. De minden percben felugrott, és tükörhöz rohant. A fénykör békésen ragyogva világított a feje körül.

Délután szörnyű éhség kezdte kínozni Knotek urat; de hát csak nem mehet be a vendéglőbe ezzel a dologgal a feje körül. Nem bírta tovább olvasni; mozdulatlanul ült a széken, és egyre csak azt hajtogatta magában: Vége, mindennek vége. Sohase mehetek többé emberek közé. Miért is nem fojtottam magam vízbe!

Valaki csengetett.

– Ki az? – horkant fel Knotek úr.

– Doktor Vaňásek. A bankból küldtek. Kinyithatná az ajtót?

Knotek úr végtelen megkönnyebbüléssel sóhajtott fel. Az orvos bizonyára segít rajta; és doktor Vaňásek megbízható, bölcs, tapasztalt orvos.

– Hát mi bajunk van? – fuvolázta a doktor már az ajtóból. – Fáj valamink?

– Nézze, doktor úr – mondta Knotek úr –, mi keletkezett itt?

– Hol?

– Itt a fejem körül.

– Ejha – csodálkozott a doktor, és elkezdte vizsgálni a tünetet. – Hát ilyet még nem pipáltam – morogta. – Mintha aranyból volna; hol szedte ezt fel, ember?

– Nem tudom. De hát mi ez tulajdonképpen, doktor úr?

– Olyan, mint a gloriola – felelte az öreg doktor komolyan, mintha azt mondta volna: variola. – Ilyesmit még nem láttam, barátom. Várjon csak, megnézem a pateláris reflexeit... Hm, a pupillák normálisan reagálnak. Hogy állunk a szülőkkel? Egészségesek voltak? Igen? És valami vallási egzaltáltság, vagy ehhez hasonló? Semmi? És maga? Látomások, jelenések nem szoktak előfordulni magával? – Doktor Vaňásek ünnepélyesen megigazította a szemüvegét. – Ide figyeljen, ez különös eset. Elküldöm magát az ideggyógyászati klinikára. Ez a dolog kiválóan alkalmas tudományos kutatásra. Mostanában sokat írnak az agyban keletkező elektromosságról... az ördög tudja, nem valami elektromos kisugárzás-e ez a hogyishívják a feje körül. Erős ózonillatot érzek itt a szobában. Ember, magából híres tudományos eset lesz!

– Az istenért, csak azt ne! – hördült fel Knotek úr. – Nálunk a bankban nagyon nem szívesen vennék, ha az újságok írnának rólam... Mondja, doktor úr, nem segíthetne rajtam valahogy?

Doktor Vaňásek elgondolkodott.

– Nehéz dolog, barátocskám. Felírok magának egy kis brómot, de nem tudom... nem tudom. Én, orvos lévén, természetesen nem hiszek a természetfeletti jelenségekben... ez a

dicsfény bizonyára valami ideges eredetű tünet... de mégis, Knotek úr... nem követett el maga véletlenül valami, hogy úgy mondjam, szent dolgot?

– Mi az, hogy szent dolog? – kérdezte Knotek úr csodálkozva.

– Hát... valami szokatlan... valami nagyon erényes vagy nagyon jó cselekedetet.

– Nem tudok ilyesmiről, doktor úr – dadogta Knotek úr –, hacsak azt nem, hogy egész nap nem ettem.

– Igen? Akkor egyék valamit, hátha elmúlik – morogta az öreg doktor. – A bankban majd azt jelentem, hogy influenzája van. Ide hallgasson, én a maga helyében megpróbálnék egy kicsit káromkodni.

– Káromkodni?

– Igen. Vagy valami más bűnt elkövetni. Ártani nem árt, és talán megéri a fáradságot. Hátha aztán magától eltűnik ez a micsoda. No, isten áldja, holnap újra eljövök.

Knotek úr egyedül maradt, és a tükör előtt állva megpróbált káromkodni. De vagy nem volt elég fantáziája, vagy valami más baj volt, elég az hozzá, hogy a glória meg se rezzent a feje körül. Mikor már semmi káromkodásféle nem jutott eszébe, kinyújtotta a nyelvét a saját tükörképére, és megsemmisülten leült. Annyira éhes és gyenge volt, hogy majdnem sírva fakadt. Rajtam már semmi se segít, gondolta leverten. És minden azért, mert megbocsátottam annak a kutya Polickýnak. Még ha legalább megérdemelné! De nem érdemli meg. Ilyen embernyúzó, ilyen karrierista nincs még egy a világon. Persze a kisasszonyoknak sohase szól egy rossz szót se. Nagyon szeretném tudni, Polický úr, miért hívja be olyan gyakran azt a kis vörös hajú gépírónőt az irodájába. Persze, tudom, diktál neki. Nem mintha rosszra gondolnék, de az olyan vén bakkecskének, mint maga, már igazán benőhetett volna a feje lágya. Az ilyesmit rendszerint drágán kell megfizetni, Polický úr; egy ilyen fiatal lány sokba kerül! Aztán az illető cégjegyző úr elkezd spekulálni a tőzsdén, és megkárosítja a bankot. És a magunkfajta szegény ördög csak nézze a dolgot, és fogja be a száját, mi? Valakinek figyelmeztetnie kellene az igazgató tanácsot, hogy nézzen a körmére a cégjegyző úrnak, nemkülönb a kis vörös hajú gépírónőnek. Csak tessék megkérdezni tőle, honnan szedi a pénzt a sok sminkre meg a pókhálóharisnyára... és egyáltalán, illik-e ilyen harisnyában bankba járni? Hordok-e például én pókhálóharisnyát a bankba? Világos; az ilyen kis macska csak azért megy dolgozni, hogy valami cégjegyzőt vagy igazgatót fogjon magának; aztán egész nap a száját keni ahelyett, hogy dolgozna. És mind egykutya; ha én cégjegyző lennék, tudnám, hogy kell az ilyenekkel elbánni!

Vagy az a Šembera, elmélkedett tovább Knotek úr. Protekcióval került be hozzánk. Azt se tudja, mennyi kétszer kettő. Majd neked fogok én segíteni! Ha bolond leszek! Egy ilyen penészvirág! De gyerek, az kellett neki, méghozzá három! Én nem engedhetek meg magamnak egyetlen feleséget és egyetlen gyereket sem; hova jutnék az én fizetésemmel?! Az ilyen könnyelmű bohémokat fel se lenne szabad venni a bankba. És hogy beteg a felesége, tisztelt Šembera úr? Hát persze! Tudjuk mi, hogy miért beteg! Egy újabb gyerek már maguknak is sok lett volna! De vigyázat, kérem! Az ilyesmiért börtön jár! Ha még egyszer elfuserálsz valamit, rám ne számíts, Šembera, én többé nem tartom érted a hátam. Gondoskodjon mindenki magáról, és kész. A bank nem jótékonyági intézmény. Még a végén valaki azt mondja majd: Knotek úr, maga tudja, mi a kötelessége. Minden hibára rámutatni,

nem pedig eltusolni! Az ilyesmi igen rossz hatással lehet az előmenetelére, Knotek úr! Csak önmagára legyen gondja, és ne nézzen se jobbra, se balra! Ha valaki el akar érní valamit az életben, akkor ne kerüljön holmi romantikus emberbaráti érzelmek hatása alá. Vagy talán azt hiszi, hogy az igazgató úrnak vagy Polický úrnak vannak emberbaráti érzelmei? No látja, Knotek úr!

Knotek úr ásított az éhségtől és a fáradtságtól. Istenem, ha legalább kimehetnék az utcára! Ismét elfogta a mélységes sajnálkozás önmaga iránt. Aztán gépiesen felállt, és odament a tükörhöz. Csak egy mindennapi bosszús emberi arcot látott benne. S a feje körül nem volt semmi. Egyáltalán semmi. Fénykörnek nyoma se. Knotek úr még az orrát is odanyomta az üveghez, olyan hévvel vizsgálgatta magát, de nem látott egyebet, mint egy kopasz fejet, ráncokat a szeme körül, és a háttérben glória helyett az elárvult, barátságatlan legénylakás homályát.

Knotek úr mélységesen megkönnyebbülve felsóhajtott. Végre. Holnap reggel nyugodtan bemehetek a bankba.

Zádor András fordítása

10. Franz Kafka

ADD FÖL!

Kora reggel volt, az utcák tiszták, üresek, a pályaudvarra mentem. Ahogy a toronyórát órámmal összehasonlítottam, láttam, hogy sokkal később van már, mint hittem, sietnem kell. E felfedezésemtől megrémültem, elbizonytalanodtam utamban, nem ismertem még jól a várost, szerencsére akadt a közelemben egy rendőr, odasiettem hozzá, és lélekszakadva kérdeztem tőle az utat.

– Tőlem akarod megtudni az utat?

– Igen – mondtam –, mert magam nem találom.

– Add föl, add föl! – mondta, és nagy lendülettel elfordult, mint aki nem akarja, hogy nevetni lássák.

Tandori Dezső fordítása